

**มลพิษทางอากาศ
จากเตาเผาศพ
และการแก้ไข**

**โดย คณะอนุกรรมการพิจารณาปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ
ในคณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทนราษฎร**

การศึกษา
ปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพและการแก้ไข

โดย
คณะอนุกรรมการพิจารณาปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ

ในคณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พฤษภาคม 2545

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
คำกล่าวเปิดการสัมมนา	-
บทนำ	๑
ปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ	๑
สถานการณ์ปัญหา	๒
สาเหตุและการควบคุมมลพิษ	๒
การดำเนินการปรับปรุงเตาเผาศพที่ผ่านมา	๓
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๔
ประเด็นปัญหาและแนวทางในการควบคุมมลพิษทางอากาศ	๗
ข้อเสนอแนะ	๙

คำกล่าวเปิดการสัมมนา
เรื่องปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ

.....

ท่านอนุกรรมการทุกท่านผู้ร่วมสัมมนาและผู้มีเกียรติทุกท่าน

ผมรู้สึกเป็นเกียรติและยินดีอย่างยิ่ง ที่ได้มีโอกาสมากล่าวเปิดงานการสัมมนาเรื่อง
ปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ ซึ่งคณะอนุกรรมการพิจารณาปัญหามลพิษทาง
อากาศจากเตาเผาศพ ในคณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้
ดำเนินงานในการจัดสัมมนาครั้งนี้

สืบเนื่องจากการร้องเรียนเรื่องเหตุเดือดร้อนรำคาญของชุมชนโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ชุม
ชนหนาแน่น เช่นกรุงเทพมหานคร เป็นต้น มีการร้องเรียนบ่อยครั้งเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ
จากเตาเผาศพ เช่น ปัญหาฝุ่นละออง เขม่าควันดำ หรือกลิ่นที่เกิดขึ้นจากการเผาศพ เป็นต้น
คณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ตระหนักถึงปัญหาของความเดือดร้อน
ของประชาชนดังกล่าว จึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาปัญหามลพิษทาง
อากาศจากเตาเผาศพ ทำการศึกษาข้อมูลเพื่อหาแนวทางดำเนินงานที่เหมาะสม

คณะอนุกรรมการพิจารณาปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ จึงได้ทำการ
ศึกษาข้อมูลและระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งจาก กรมการศาสนา กรมการ
ปกครอง กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร และผู้ทรง
คุณวุฒิจากสถาบันต่างๆ ซึ่งมีการพิจารณาทั้งประเด็นด้านมลพิษ กฎหมาย หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
รวมทั้งมีการเยี่ยมชมดูงานสถานที่เผาศพของวัดต่างๆ ทำให้เห็นสภาพปัญหา ข้อจำกัด
หรืออุปสรรคในการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว ในหลายประเด็น ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้เสนอ
แนะแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้การจัดการปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพเป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นเป้าหมายสำคัญของคณะอนุกรรมการฯชุดนี้

ท้ายนี้ ผมใคร่ขอความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่านโปรดเสนอแนะและให้ข้อ
คิดเห็นต่อการจัดสัมมนาครั้งนี้ด้วย เพื่อที่ คณะอนุกรรมการพิจารณาปัญหามลพิษทางอากาศ
จากเตาเผาศพ จะได้นำผลการจัดสัมมนาไปพิจารณาปรับปรุงข้อเสนอนแนะแนวทางการจัดการ
ปัญหา มลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นและสอดคล้องกับสภาพ
ความเป็นจริงมากที่สุดต่อไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เป็น
ผู้กำกับดูแลการดำเนินงานของเตาเผาศพ และวัดต่างๆที่เป็นผู้ดำเนินการเผาศพ รวมทั้งเพื่อ
ประโยชน์ต่อคุณภาพอากาศและสุขภาพอนามัยของประชาชนที่ใกล้เคียงด้วย

โอกาสนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมจึงใคร่ขอเปิดการสัมมนาปัญหามลพิษทางอากาศ
จากเตาเผาศพ ณ บัดนี้

นายชัย ชิดชอบ

ประธานคณะกรรมการการแพทย์การศพและสิ่งแวดล้อม

การศึกษาปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพและการแก้ไข

บทนำ

การเผาศพในประเทศไทยถือเป็นธรรมเนียมประเพณีของชาวพุทธที่ยึดถือปฏิบัติกันมาช้านาน จะพบการเผาศพได้ในทุกภาคของประเทศ ขณะเดียวกันก็จะพบปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเขม่าควัน และกลิ่นจากการเผาศพอยู่เป็นระยะ โดยเฉพาะในเขตชุมชน เช่น ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงและมีเตาเผาศพตั้งอยู่ตามวัดต่างๆ จำนวนมาก คณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพขึ้น โดยคณะอนุกรรมการฯ ได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งประเด็นด้านมลพิษ กฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน รวมทั้งมีการเยี่ยมชมดูงานสถานที่เผาศพของวัดต่างๆ เพื่อให้มีแนวทางในการจัดการปัญหามลพิษในเรื่องดังกล่าวที่เหมาะสม สามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

ปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ

จากการศึกษาวิธีการเผาศพ พบว่า ปัญหามลพิษทางอากาศจากการเผาศพ เช่น เขม่าควัน และกลิ่น มักจะเกิดในช่วงต้นๆ โดยตามประเพณีจะมีการเผาโลงไปพร้อมกับการเผาศพ ในช่วง 30 นาทีแรก เปลวไฟจะไหม้เลียลามโลงจนแตกและเมื่อโลงแตกแล้วศพจึงจะถูกเปลวไฟเผาไหม้ ในช่วงนี้จะมีการระเหยน้ำออกมาจะทำให้อุณหภูมิในเตาเผาลดลง หากไม่มีการไหม้ไฟให้พอเหมาะ อาจทำให้เกิดการเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ ก็จะเกิดเขม่าควันและมลพิษอื่นๆ จากการสลายตัวของไขมันและองค์ประกอบอื่นๆ ที่ถูกเผาไหม้ โดยเฉพาะสิ่งของต่างๆ ที่บรรจุไปในเตาเผาศพ เช่น เสื้อผ้า และอุปกรณ์เครื่องใช้ส่วนตัวของผู้เสียชีวิต เป็นต้น ช่วงการเผาศพนี้จะใช้เวลาประมาณ 20 - 30 นาที หลังจากช่วงนี้แล้ว อุณหภูมิจะเพิ่มขึ้นศพจะไหม้และเข้าสู่ช่วงสลายตัวของกระดูกซึ่งจะไม่มีกลิ่นเกิดขึ้นในช่วงนี้

มลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้น มักเกิดเนื่องจากการเผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์หรืออุณหภูมิไม่สูงพอ ทำให้เกิดสารมลพิษ เช่น ฝุ่นละออง ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ รวมทั้งเขม่าและซัลเฟอร์ไดออกไซด์ที่เกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิง และกลิ่นจากการสลายตัวของสารอินทรีย์ในศพ ซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญและมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตของประชาชนด้วย

องค์ประกอบของกลิ่นจากการเผาศพนั้นจะประกอบไปด้วยก๊าซหลายชนิด เช่น แอมโมเนีย (NH_3) ไฮโดรเจนซัลไฟด์ (H_2S) เมอร์แคปแทน (-SH) และฟอร์มัลดีไฮด์ (จากน้ำยารักษาศพ) เป็นต้น ซึ่งก๊าซเหล่านี้จะสามารถถูกกำจัดได้โดยการเผาไหม้ที่อุณหภูมิสูงในห้องเผาไหม้

สถานการณ์ปัญหา

จากข้อมูลของกรมการปกครอง สถิติสุสานและฌาปนสถานที่ได้รับใบอนุญาตประจำปี 2543 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,584 แห่ง และจากการสำรวจเตาเผาศพเพื่อแก้ไขปัญหามลภาวะของวัดในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า วัดที่มีเตาเผาศพ จำนวน 308 แห่ง เป็นเตาเผาศพที่ควรมีการปรับปรุงเพื่อลดปัญหามลพิษทางอากาศจำนวน 194 แห่ง โดยขณะนี้ได้ทำการปรับปรุงไปแล้ว 79 แห่ง ยังเหลือวัดที่ต้องปรับปรุงเตาเผาศพอีก 115 แห่ง สำหรับสถิติการเผาศพในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ในปี 2543 มีการเผาศพเฉลี่ย 3,169 ศพต่อเดือน วัดที่มีการเผาศพเฉลี่ยเดือนละมากกว่า 10 ศพขึ้นไปมี 118 สำหรับวัดที่มีสถิติการเผาศพมากที่สุดคือ วัดลาดปลาเค้าเฉลี่ย 80 ศพต่อเดือน

จากการเยี่ยมชมดูงานและสังเกตการณ์ปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพของศาสนสถานต่าง ๆ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ของคณะอนุกรรมการพิจารณาปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ ในเดือนมีนาคม 2545 ซึ่งได้เยี่ยมชมเตาเผาศพของวัดจำนวน 6 วัด ได้แก่ วัดสะพาน วัดลุ่มเจริญศรัทธา วัดเสนาหิน วัดเสมียนนารี วัดโสมนัสวรวิหาร และวัดมกุฏกษัตริยาราม โดยวัดดังกล่าวอยู่ใกล้แหล่งชุมชน พบว่าส่วนใหญ่ได้มีการปรับปรุงเตาเผาศพให้เป็นแบบ 2 ห้องเผาและใช้น้ำมันหรือก๊าซเป็นเชื้อเพลิง ทำให้ช่วยลดปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นและปัญหาร่องเรียนในอดีตได้มาก ซึ่งเตาเผาศพที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นเตาที่นำเข้าจากต่างประเทศ มีเพียงบางวัดที่ดำเนินการปรับปรุงเอง โดยเป็นแบบ 1 ห้องเผาและใช้ระบบควบคุมมลพิษทางอากาศร่วมด้วย ซึ่งพบว่า ปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น นอกเหนือจากคุณลักษณะของเตาเผาที่ใช้แล้วยังขึ้นอยู่กับวิธีการเดินระบบเผาไหม้ของผู้ดูแลเตาเผาศพด้วย

สาเหตุและการควบคุมมลพิษ

การเกิดมลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพมีสาเหตุหลักจาก

(1) เชื้อเพลิงที่ใช้ : โดยพบว่าหากเป็นเตาเผาที่ใช้ไม้ฟืนหรือถ่านเป็นเชื้อเพลิงมักเกิดปัญหามลพิษมากกว่าการใช้น้ำมันหรือก๊าซ เนื่องจากจะควบคุมปริมาณเชื้อเพลิง อากาศ และอุณหภูมิในการเผาไหม้ให้เหมาะสมได้ค่อนข้างยาก ทำให้เกิดการเผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์และเกิดปัญหามลพิษทางอากาศได้

(2) การออกแบบการเผาไหม้ของเตาเผา : ปัจจัยที่ควรคำนึงถึงในการเลือกใช้เตาเผา เพื่อลดปัญหามลพิษที่อาจจะเกิดขึ้น คือ อุณหภูมิในการเผาไหม้ ระยะเวลาในการเผาไหม้ รวมทั้ง ลักษณะการผสมผสานของอากาศในเตาเผา ซึ่งในการออกแบบเตาเผาจะต้องคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวให้เหมาะสม พยายามให้เกิดการเผาไหม้ที่สมบูรณ์ทั่วทั้งเตา และให้มีความสามารถเพียงพอในการทำให้ มลพิษหรือกลิ่นที่เกิดขึ้นสลายตัวด้วย นอกจากนี้ ระบบเตาเผาศพแบบ 2 ห้องเผา ก็สามารถช่วยในการ กำจัดมลพิษ เช่น เขม่าควันและกลิ่นที่เกิดขึ้นจากการเผาศพในห้องเผาแรกก่อนที่จะระบายอากาศเสีย ออกสู่บรรยากาศภายนอก ทำให้ช่วยลดปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นได้

(3) ขั้นตอนการเดินระบบเผาไหม้ของเตาเผา แม้ว่าจะใช้เตาที่มีระบบการเผาไหม้ดี หรือ ใช้เชื้อเพลิงที่มีคุณภาพดี แต่หากไม่บำรุงรักษาเตาให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หรือผู้ควบคุมการเดินระบบ เตาเผาไม่เดินระบบการเผาไหม้ ตามเกณฑ์ที่เหมาะสมก็จะเกิดปัญหาเขม่าควันและกลิ่นรบกวนได้เช่น เดียวกัน

นอกจากปัจจัยที่กล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีปัจจัยเสริมอื่นที่ทำให้มีโอกาสเกิดมลพิษทาง อากาศจากการเผาศพมากขึ้น คือ วัสดุและสิ่งของที่ใส่รวมลงไปในการเผาศพ เช่น การใส่วัสดุประเภท พลาสติก โยสังเคราะห์ หรืออื่นๆ ลงไปมากก็จะก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศชนิดอื่นๆ ที่จะต้องคำนึงถึง ด้วย ในการกำจัดมลพิษทางอากาศประเภทนี้ ต้องใช้อุณหภูมิการเผาไหม้ที่สูงมากพอสมควรหรืออาจ ต้องใช้ระบบบำบัดมลพิษเพิ่มเติมเป็นพิเศษด้วย

การดำเนินการปรับปรุงเตาเผาศพที่ผ่านมา

(1) กรุงเทพมหานคร ได้ทำการติดตั้งเตาเผาศพปลอดมลพิษ จำนวน 20 เตา ให้แก่วัด ในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร วัดละ 1 เตา งบประมาณเตาละ 3 ล้านบาท ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการติดตั้ง เสร็จแล้วและวัดดังกล่าวก็ได้รับฉาปนกิจศพตามเดิมแล้ว

(2) กรมการศาสนา ได้จัดทำโครงการเงินอุดหนุนการออกแบบแปลนแผนผังในการ บูรณะวัดให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านวิศวกรรม สถาปัตยกรรม ศิลปกรรม สิ่งแวดล้อมและก่อสร้าง เสนาสนะแบบประหยัดเพื่อให้มีเมรุปลอดมลพิษเป็นแบบอย่างกระจายอยู่ทั่วไปทุกจังหวัดรวมทั้งประเทศ งบประมาณ 80 วัด เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2541 และจะเสร็จสิ้นในปี 2550 ซึ่งขณะนี้ได้ ดำเนินการไปแล้วเป็นจำนวน 23 วัด งบประมาณปรับปรุงวัดละ 1.8 ล้านบาท

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในการกำกับดูแลการดำเนินงานของวัดและการเผาศพมีหน่วยงานรับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการศาสนา กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง และกรมโยธาธิการ) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม (กรมควบคุมมลพิษ และสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม) และหน่วยงานท้องถิ่น (เช่น กรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่นๆ) เป็นต้น โดยมีข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย ดังนี้

* พรบ. สุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. 2528

* พรบ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535

* พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

* ข้อบัญญัติของท้องถิ่นต่างๆ (ออกตามความใน พรบ. สุสานและฌาปนสถานฯ) เช่น ข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร เป็นต้น

(1) พรบ. สุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. 2528

จะกำกับดูแลในเรื่องการอนุญาตเก็บฝังหรือเผาศพ และการจัดตั้งและดำเนินการสุสานและ ฌาปนสถาน เช่น

- สถานที่ซึ่งจะมีฐานะเป็นสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ หรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน ต้องได้รับอนุญาตจัดตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้เป็นสุสานฯ (มาตรา 6) และผู้ที่จะดำเนินการสุสานฯ ก็จะต้องได้รับอนุญาตเช่นกัน (มาตรา 7) ใบอนุญาตจัดตั้งและใบอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการสุสานฯ ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ 31 ธันวาคมของปีที่ 3 นับแต่ปีที่ออกใบอนุญาต (มาตรา 12) ใบอนุญาตดังกล่าวมีค่าธรรมเนียมฉบับละ 1,000 บาท และ 500 บาท ตามลำดับ

- การขออนุญาตจัดตั้งและดำเนินการสุสานฯ ตามมาตรา 6 และมาตรา 7 กำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกฎกระทรวงนี้ หน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นจะใช้เป็นหลักในการออกข้อบัญญัติ หรือข้อบังคับของหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อกำหนดรายละเอียดที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงดังกล่าวในเรื่องของค่าธรรมเนียมเขต หรือสถานที่ที่ห้ามมิให้จัดตั้ง ลักษณะสถานที่ตั้ง และเงื่อนไขในการจัดตั้ง วิธีเก็บ ฝัง เผา ขุด หรือย้ายศพ และการทะเบียน การส่งรายงานและการอื่นใด เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงและเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนการสาธารณสุข และอนามัยของประชาชน

(2) พรบ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535

เป็น พรบ. ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้ดำเนินงานในด้านที่เกี่ยวข้องกับเหตุที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบเหตุนั้น ซึ่งกรณีการเผาศพก็จะเกี่ยวข้องกับ พรบ. ดังกล่าวด้วย เช่น

- การกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง หรือกรณีอื่นใดจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ(มาตรา 25)

- ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องหรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ ระวังเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควร ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งมีอำนาจระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก โดยบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุรำคาญต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการจัดการนั้น (มาตรา 27 , มาตรา 28)

- กรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 27 หรือ 28 โดยไม่มีเหตุหรือ ข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 74)

- เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจสั่งให้ผู้ดำเนินกิจการแก้ไขหรือ ปรับปรุงให้ถูกต้องได้ และถ้าไม่แก้ไขหรือถ้าดำเนินกิจการนั้นจะก่อให้เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินกิจการนั้นไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าปราศจากอันตรายแล้วก็ได้ (มาตรา 45)

- กรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 45 โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับและปรับอีกไม่เกินวันละ 5,000 บาทตลอดเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง (มาตรา 80)

(3) พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้น โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

- คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในคราวประชุมครั้งที่ 2/2542 มีมติเห็นชอบกำหนดค่ามาตรฐานความทึบแสง (Opacity) ของเขม่าควันจากปล่องเตาเผาศพไม่เกินร้อยละ 10 พร้อมวิธีการตรวจวัดแบบริงเกิลมานน์ (Ringelmann's Method) ซึ่งเป็นการมองสังเกตความทึบแสงของเขม่าควันที่ระบายออกจากปล่องเตาเผาศพด้วยสายตา แล้วเทียบค่ากับสลิบนแผนภูมิมาตรฐานริงเกิลมานน์

- ขณะนี้ กรมควบคุมมลพิษ อยู่ระหว่างการร่างประกาศค่ามาตรฐานควบคุมความทึบแสงของเขม่าควันจากปล่องเตาเผาศพ และการกำหนดให้เตาเผาศพเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่ต้องควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียตาม พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 โดยในเบื้องต้นคาดว่าจะบังคับใช้มาตรฐานดังกล่าวในพื้นที่ชุมชนหนาแน่น คือ ในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลเมือง และเทศบาลนครทุกแห่งเป็นอันดับแรก สำหรับท้องถิ่นใดที่มีความพร้อมก็ให้เสนอมาที่กรมควบคุมมลพิษเป็นกรณีไป นอกจากนี้ จังหวัดหรือหน่วยงานท้องถิ่นก็สามารถนำค่ามาตรฐานดังกล่าวไปพิจารณาบังคับใช้ได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่ และมาตรฐานดังกล่าวจะบังคับใช้ทันทีกับเตาเผาศพที่สร้างขึ้นใหม่ สำหรับเตาเผาศพเก่าอยู่ระหว่างการพิจารณากำหนดระยะเวลาบังคับใช้ให้เหมาะสม โดยจะคำนึงถึงการจัดหางบประมาณปรับปรุงเตาเผาศพของวัดด้วย

(4) ข้อบัญญัติท้องถิ่น เช่น ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

ใช้ได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ พรบ. สุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. 2528 และกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 และ 2 ซึ่งออกตามความใน พรบ.ดังกล่าว สำหรับกรุงเทพมหานครมีการดำเนินงานดังนี้

- ในปี 2544 กรุงเทพมหานครได้ยกร่างข้อบัญญัติ เรื่อง สุสานและฌาปนสถาน พ.ศ....ขึ้นใหม่ โดยปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบันและลดปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมดังกล่าว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองร่างข้อบัญญัติและระเบียบของกรุงเทพมหานคร คณะที่ 4 รวมทั้งได้ร่างคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น กำหนดแนวทางการใช้เตาเผาศพเพื่อแก้ไขและลดปัญหาเหตุรำคาญ เพื่อแจ้งให้วัดและผู้เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของกองกฎหมายและคดี

- ให้วัดที่ใช้เตาเผาศพที่ก่อให้เกิดปัญหาแก้ไขเตาเผาศพของตนเองให้ดีโดยให้แล้วเสร็จภายในปี 2545 ซึ่งขณะนี้วัดในกรุงเทพมหานครที่มีเตาเผาศพ มีจำนวน 308 แห่ง ต้องทำการปรับปรุงเตาเผาศพ จำนวน 194 แห่ง ซึ่งได้ปรับปรุงเตาเผาศพไปแล้ว จำนวน 79 แห่ง คงเหลืออีก จำนวน 115 แห่งที่ยังไม่ได้ปรับปรุง

- กรุงเทพมหานคร มีนโยบายในการจัดตั้งศูนย์ฌาปนกิจกรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับวัดที่ไม่มีเมรุเตาเผาศพ และแก้ปัญหามลภาวะจากการเผาศพ โดยที่ศูนย์ฯ จะนำเตาเผาศพปลอดมลพิษ มาใช้งานขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาเพื่อทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์ฌาปนกิจกรุงเทพมหานคร

ประเด็นปัญหาและแนวทางในการควบคุมปัญหามลพิษทางอากาศ

จากการศึกษาข้อมูลทั้งจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการเยี่ยมชมวัดต่างๆ สามารถสรุปประเด็นปัญหาในการดำเนินการจัดการมลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพได้ ดังนี้

1. การกำหนดระยะเวลาบังคับใช้มาตรฐานความทึบแสงของเขม่าควันสำหรับเตาเผาศพเก่า

ได้มีการพิจารณาว่าหากจะบังคับใช้มาตรฐานค่าความทึบแสงของเขม่าควันสำหรับเตาเผาศพที่มีอยู่เดิม (เตาเผาศพเก่า) อาจทำให้วัดบางแห่งต้องปรับปรุงเตาเผาศพเดิม หรือติดตั้งเตาเผาศพเตาใหม่ จึงจะปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานฯ ได้ ซึ่งต้องใช้งบประมาณจำนวนหนึ่ง ดังนั้น อาจไม่เหมาะสมที่จะบังคับใช้มาตรฐานฯ ทันทีกับเตาเผาศพเก่า จึงควรมีกำหนดระยะเวลาบังคับใช้ให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงระยะเวลาในการจัดหางบประมาณของวัดด้วย

2. งบประมาณในการปรับปรุงเตาเผาศพของวัด

โดยทั่วไปแล้วในการดำเนินการปรับปรุงแหล่งกำเนิดมลพิษใดๆ จะเป็นหน้าที่ของเจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นๆ สำหรับกรณีการเผาศพ โดยส่วนใหญ่วัดจะเป็นผู้จัดตั้งและเป็นเจ้าของเตาเผาศพ ซึ่งวัดขนาดใหญ่อาจมีงบประมาณเพียงพอในการปรับปรุงหรือติดตั้งเตาเผาศพแบบปลอดมลพิษ แต่สำหรับวัดขนาดเล็กหรืออยู่ในชนบทที่ได้รับเงินบริจาคไม่มากอาจมีปัญหาในเรื่องงบประมาณได้ คณะอนุกรรมการฯ จึงได้พิจารณาแนวทางในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก "กองทุนสิ่งแวดล้อม" จากข้อกำหนดของกองทุนสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในปัจจุบัน พบว่า การให้การสนับสนุนเงินกองทุนในการก่อสร้างหรือปรับปรุงเตาเผาศพปลอดมลพิษ จะสามารถกระทำได้ก็ต่อเมื่อตีความหมายของเตาเผาศพว่าเป็นระบบบำบัดของเสียรวมประเภทหนึ่ง โดยจะมีลักษณะของการสนับสนุน ดังนี้

- การสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมให้แก่วัดโดยตรง จะทำได้ในลักษณะของการให้กู้เท่านั้น

- การสนับสนุนเงินจากกองทุนสิ่งแวดล้อมในลักษณะของเงินอุดหนุน จะสามารถอุดหนุนได้เฉพาะกับราชการส่วนท้องถิ่นเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนสิ่งแวดล้อมในลักษณะเงินอุดหนุน จะต้องนำเสนอผ่านกระบวนการแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดก่อน หากโครงการได้รับความเห็นชอบแต่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ระดับจังหวัดก็สามารถนำเสนอต่อกองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อขอสนับสนุนเงินในลักษณะเงินอุดหนุนบางส่วนต่อไปได้ โดยท้องถิ่นจะต้องสมทบเงินบางส่วนตามศักยภาพทางการเงินของท้องถิ่นนั้นด้วยในอัตราร้อยละ 30- 50 ทั้งนี้ เตาเผาศพที่ขอสนับสนุนเงินอุดหนุน

จะต้องเป็นทรัพย์สินหรือกิจการของราชการส่วนท้องถิ่น โดยในทางปฏิบัติหน่วยงานท้องถิ่นอาจว่าจ้างองค์กรอื่นหรือวัดเป็นผู้ดูแลและบำรุงรักษาระบบได้

3. รูปแบบของเตาเผาศพที่เหมาะสม

กรมควบคุมมลพิษ ได้จัดทำหลักเกณฑ์ทางวิชาการและแนวทางปฏิบัติสำหรับเตาเผาศพตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมมลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ โดย

- กำหนดให้เตาเผาศพใช้น้ำมันดีเซลหรือก๊าซเป็นเชื้อเพลิงเพราะสามารถควบคุมปริมาณเชื้อเพลิงและอากาศได้ง่าย และมีการเผาไหม้ที่สมบูรณ์มากกว่าไม้หรือฟืนหรือถ่าน
- ควรมีอย่างน้อย 2 ห้องเผา โดยห้องเผาแรกจะเป็นห้องเผาศพ และห้องสุดท้ายสำหรับเผาควันหรือกลิ่นที่เกิดขึ้นเพื่อกำจัดสารมลพิษทางอากาศก่อนระบายออกสู่บรรยากาศ
- ก่อนทำการเผาศพให้มีการติดเตาเผาห้องสุดท้ายให้มีอุณหภูมิอย่างน้อย 900 องศาเซลเซียส และในขณะทำการเผาศพให้มีอุณหภูมิอย่างน้อย 1000 องศาเซลเซียส ระยะเวลาในการเผาไหม้ไม่น้อยกว่า 1 วินาที เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำลายมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการกำกับดูแลการดำเนินการเผาศพหรือผู้ออกแบบก่อสร้างเตาเผาศพเอง สามารถนำไปพิจารณาประกอบในการควบคุมปัญหามลพิษจากเตาเผาศพได้

อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวถือเป็นข้อเสนอแนะทางวิชาการเท่านั้น แต่ไม่ได้ถือเป็นมาตรฐานที่บังคับให้ต้องมีการปฏิบัติตาม

4. แนวคิดในการสร้างศูนย์ฌาปนกิจรวมในแต่ละพื้นที่

เนื่องจากเตาเผาศพที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการควบคุมปัญหามลพิษทางอากาศมีราคาค่อนข้างสูงกว่าล้านบาท สำหรับวัดที่มีการเผาศพน้อย อาจไม่คุ้มค่าในการลงทุนก่อสร้าง หรืออาจไม่เดินการเผาศพให้เป็นไปตามที่กำหนดเพื่อเป็นการประหยัดเชื้อเพลิงและค่าใช้จ่ายทำให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศขึ้นได้ ดังนั้นจึงได้มีแนวคิดในการสร้างศูนย์ฌาปนสถานรวมเพื่อให้บริการเผาศพสำหรับพื้นที่หนึ่ง เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการลงทุนและเดินระบบ รวมทั้งยังสามารถควบคุมปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น โดยการใช้เตาเผาที่มีประสิทธิภาพสูงหรือลงทุนสร้างระบบบำบัดมลพิษได้ ทำให้ลดผลกระทบเรื่องเหตุเดือดร้อนรำคาญได้ด้วยเช่นกัน

ในการดำเนินการดังกล่าว อาจอยู่ในรูปแบบของหน่วยงานท้องถิ่นดำเนินการเอง หรือสนับสนุนให้วัดในพื้นที่เดียวกันดำเนินการให้วัดแห่งหนึ่งเป็นศูนย์รวมก็ได้ โดยจะมีการทำพิธีทางศาสนาที่วัดหนึ่งแล้วเคลื่อนย้ายศพไปเผายังศูนย์ฌาปนกิจรวม ดังเช่นแนวคิดของกรุงเทพมหานครที่จะสร้างศูนย์ฌาปนกิจรวม 4 มุมเมือง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งประเด็นด้านมลพิษกฎหมาย หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงานที่เกิดขึ้น คณะอนุกรรมการพิจารณาปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ มีข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหามลพิษในเรื่องดังกล่าว สรุปได้ ดังนี้

1. กองทุนสิ่งแวดล้อม ควรพิจารณาปรับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้เงินสนับสนุนให้เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายในการลดปัญหามลพิษ เพื่อให้มีความเป็นไปได้ที่จะสนับสนุนงบประมาณสำหรับโครงการลดมลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ เช่น การขยายผลโครงการสนับสนุนเตาเผาศพปลอดมลพิษของกรมการศาสนาและกรุงเทพมหานคร และการสนับสนุนเตาเผาศพปลอดมลพิษให้แก่วัดหรือหน่วยงานท้องถิ่น เป็นต้น
2. หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานท้องถิ่นในพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญของปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ ควรจัดตั้งงบประมาณสนับสนุนบางส่วนสำหรับการดำเนินงานปรับปรุงเตาเผาศพของวัดในพื้นที่ โดยพิจารณาการดำเนินงานจากงบประมาณแผ่นดิน และ/หรืองบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมกับงบประมาณของวัดซึ่งอาจได้จากการขอรับบริจาคหรือจัดทอดผ้าป่าเพื่อใช้ในการปรับปรุงเตาเผาศพโดยเฉพาะ
3. กรมการศาสนา ควรดำเนินการสนับสนุนให้มีต้นแบบเตาเผาศพปลอดมลพิษให้ครอบคลุมทุกจังหวัดอย่างน้อยจังหวัดละ 1 แห่ง เพื่อให้เป็นตัวอย่างในการดำเนินงานที่เหมาะสม
4. กรุงเทพมหานคร ควรดำเนินการขยายผลโครงการสนับสนุนเตาเผาศพปลอดมลพิษในเขตกรุงเทพมหานครทุกปี จนกว่าสภาพปัญหาจะได้รับการแก้ไขแล้วเสร็จ
5. ร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานท้องถิ่นหรือวัดในการจัดตั้งศูนย์รวมฌาปนกิจ ซึ่งจะช่วยลดปริมาณเตาเผาศพที่มีในพื้นที่และลดผลกระทบเรื่องเหตุเดือดร้อนรำคาญ
6. ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเตาเผาศพ ควรพิจารณากำหนดการคุ้มครองค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับการเผาศพ เพื่อมิให้ประชาชนต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการเผาศพที่สูงเกินไป

7. ให้กรมควบคุมมลพิษ ประสานงานกับสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสำหรับเตาเผาศพ เพื่อให้ผู้ผลิตเตาเผาศพในประเทศไทยใช้เป็นเกณฑ์ในการปรับปรุงการผลิตเตาให้มีคุณภาพ โดยมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่กำหนดอาจเป็นระดับทั่วไป ไม่ใช่มาตรฐานบังคับ

8. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมควบคุมมลพิษ ทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนโดยทั่วไป รวมทั้งวัดต่างๆ ทราบถึงรูปแบบเตาและการเดินระบบเตาที่เหมาะสมในการควบคุมปัญหามลพิษ

9. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการศาสนา กรมควบคุมมลพิษ กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำการประชาสัมพันธ์รณรงค์ในเรื่องการงดใส่วัสดุสิ่งของ โดยเฉพาะวัสดุที่มีคลอรีนเป็นองค์ประกอบ เช่น พลาสติกและใยสังเคราะห์ต่างๆ ร่วมกับการเผาศพเพื่อช่วยลดปัญหามลพิษอีกแนวทางหนึ่ง

10. การกำหนดมาตรฐานเพื่อควบคุมมลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ ตาม พรบ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้พิจารณาความสำคัญของพื้นที่เร่งด่วน หรือเขตชุมชนที่มีประชาชนหนาแน่น ก่อน ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลนคร และเทศบาลเมือง สำหรับท้องถิ่นอื่นที่มีความพร้อม ให้แจ้งกรมควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการประกาศบังคับใช้สำหรับแต่ละกรณี

11. ให้หน่วยงานท้องถิ่น โดยเฉพาะในพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญของปัญหามลพิษทางอากาศมาก เช่น พื้นที่ชุมชนหนาแน่น หรือแหล่งท่องเที่ยว เร่งดำเนินการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อใช้ในการกำกับดูแลปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ

12. การบังคับใช้มาตรฐานควบคุมมลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ สำหรับเตาเผาศพที่มีอยู่แล้ว (เตาเผาศพเก่า) ควรกำหนดระยะเวลาบังคับใช้หลัง 2 ปีนับแต่มีการประกาศมาตรฐานฯ ลงราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้วัดสามารถจัดหางบประมาณและทำการปรับปรุงหรือเปลี่ยนเตาเผาศพได้

13. ให้มีหน่วยงานกลาง เช่น กรมควบคุมมลพิษ ตรวจสอบผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพทุกปี เพื่อติดตามสถานการณ์และการแก้ไขในเรื่องดังกล่าว

คณะผู้จัดทำ

คณะอนุกรรมการพิจารณาปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ

๑. นายสมศักดิ์ คุณเงิน	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายธีรารัง อมโร	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๓. นายพีระเพชร ศรีกุล	อนุกรรมการ
๔. นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	อนุกรรมการ
๕. นายณัฐ นนทสุติ	อนุกรรมการ
๖. นายเอกธวัช อินทร์รอด	อนุกรรมการ
๗. นายเฉลิมศักดิ์ วานิชสมบัติ	อนุกรรมการ
๘. นายชาญชัย คณะพานิชย์เกษม	โฆษกคณะอนุกรรมการ
๙. นายเจริญ ภัสระ	โฆษกคณะอนุกรรมการ
๑๐. นายสุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา	เลขานุการคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการพิจารณาปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ

๑. นายศิริ หวังบุญเกิด	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒. นายธวัชชัย ธรรมรักษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๓. นายสุริยะ ประสาทบัณฑิตย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๔. นายไชยพัฒน์ ไชยสวัสดิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๕. นายประทีป ฤทธิกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๖. นายเปรมศักดิ์ กิจานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๗. นายกฤษณ์ หิรัญรัต	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๘. นางอินจิรา นิยมธูร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมการศาสนา : นายนพรัตน์ เบญจวัฒน์นันท์ นายดิลก ตีระวนิช

กรมควบคุมมลพิษ : นายเสกสรร แสงดาว นางสาวจิรภา ห่องสวัสดิ์

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม : นางวรรณมา มูลคำ นายเศกสิทธิ์ ภูคำมี

นายเกียรติพิบูลย์ แสงสี

คณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. นายชัย ชิดชอบ	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายอริสมันต์ พงษ์เรืองรอง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายบุญส่ง ไข่มุข	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสมศักดิ์ คุณเงิน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายนพดล อินนา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายสุขุม เลาว์ณยศศิริ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๗. นายเอกธนะ อินทร์รอด	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายอิทธิ ศิริลัทธยากร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายพีระเพชร ศิริกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. นายศิริ หวังบุญเกิด	โฆษกคณะกรรมการ
๑๒. นายสุภรณ์ อดิตถาวงศ์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๓. นายจตุรทัต ลักษณะวิศิษฐ์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๔. นายอิทธิพล คุณปลื้ม	เลขานุการคณะกรรมการ
๑๕. นายสินิตย์ เลิศไกร	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๖. นายนิทัศน์ ศรีนนท์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
๑๗. นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สาม

โดย คณะอนุกรรมการพิจารณาปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพ
ในคณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทน